

(Ne)přítel lidu – kdo to v davu pozná?

autor: archiv divadla

[zvětšit obrázek](#)

Městská divadla pražská uvedla v koprodukcí s divadelní skupinou Lachende Bestien nový projekt v prostorách divadla Komédie – *Nepřítel lidu* podle Henrika Ibsena. Přiznám se, že jsem se za Ibsenem do Divadla Komédie vrátil po dvaceti letech. V roce 1999 na této scéně režíroval **Jan Nebeský** inscenaci *Stavitel Solness*. Tehdy mu bylo 33 let. Zmiňuji se o tom, že to v té době byla rovněž jistá interpretace zralého režiséra.

Pojďme ale k současnosti. Autorem scénáře a režii nově uváděného *Nepřítele lidu* je **Michal Hába**, ročník 1986, tedy ve věku 33 let. Platí zde pravidlo, že dílo Henrika Ibsena je nejlépe čitelné pro inscenátory právě v tomto věku? Jak si stojí nastudování inscenace *Nepřítele lidu* v Divadle Komédie? Podobné projekty mohou u diváka vzbuzovat případné obavy, zda na jevišti vůbec ještě uvidí Ibsena... Platí to i v tomto případě?

Insceňatoři postavili před diváka jednoduchou schématickou scénu (autorka výpravy **Adriana Černá**). Ta je rozdělena na dvě části - šedou a černou (nic prý není černobílé, ale černo šedé...). Část scény na horizontu zdobí stříbrný závěs, symbol zábavy a výzdoby sálu, kde se koná party nebo ples, následně funguje jako vodopád (ve městě se nacházejí lázně), ve fantazii se promění ve hvězdnou oblohu... Ne všechno zlato, co se třpytí je zlaté... A v neposlední řadě vás tento lesk nenechá klidným, chvílemi navodí pohodu, vzápětí irituje. Schematičnost scény bortí pouze koženkové sofa, a velká stříbrná nafukovací písmena. Kožené sofa evokuje přírodu, pozemskost v umělém světě designu.

Hudební složku tvoří jednak autorská hudba **Jindřicha Čížka**, jednak hudba převzatá. Stěžejní a podmanivá je skladba z alba Pavla Bobka *Ved' mě dál, cesto má*, víra hlavního hrdiny, jeho kající pout' pro blaho lidu, kdy jeho dobře míněné ideály se proměňují v nepřátelství. Hudba přesně vytváří mozaiku celého představení, od filosoficky míněné tradiční country skladby až po úderné slogany.

Režisér Michal Hába zvolil velmi nápaditou cestu k divákovi. Přelouskal náročný Ibsenův text, vytvořil komediální drama vystavěné na provokacích vůči divákovi. Vážnou debatu a společenské veřejné klima přetavuje do pohádkové absurdity – *Jak pejsek s kočičkou vařili dort...* K jeho řemeslné cti je třeba

zdůraznit, že všechny režijní nápady a v podstatě patenty fungují, jsou provázané, žádná fráze, akce není na jevišti jalová.

Hrají **Johana Schmidtmajerová, Kryštof Bartoš, Jindřich Čížek, Miloslav König a Jiří Šimek.**

V programu k inscenaci nejsou rozlišené postavy, a je to škoda, protože v textu zaznívají jejich jména. Buď je to režisérův záměr, nebo absence dramaturga. Herci se generačně zhostili svých postav na výbornou. Na jevišti si hrají, koketují s divákem, dokáží se ponořit do negativní emoce, vyjádřit radost, loajalitu, ale následně se přetavit ve mstivou masu (analogie s aktuálním děním v naší společnosti je až drasticky autentická). **Miloslav König** jako představitel obou bratrů bravurně střídá obě polohy Jekylla a Hyda, ať už hlasovým výrazem nebo za použití rekvizity. Místy se obě jeho polohy stírají, příčin může být několik, ale jako zásadní se mi jeví důvod, kdy schizofrenie může mlžit stav bdění a paranoi.

Zmínil jsem režijní patenty, oč tedy konkrétně jde? Zapojení herců mezi diváky v hledišti se používá často, ale interaktivita se zase až tak často nenosí. Ke konci představení, kdy komediální drama vrcholí, z jeviště zazní: „Nyní je to v moci lidu...“ V sále se rozsvítí, herci mlčí, a je skutečně na divákovi, zda zatleská, zvedne se, nebo bude vyžadovat pokračování. Přiznám se, že do tleskání mi nebylo. Bezvýchodnost a hlavně temná davová psychóza jsou tak působivé, že mě až přimrazily k sedadlu a doslova ochromily vůči jakékoliv reakci.

Inscenace *Nepřítel lidu* není nepřátelská vůči divadelníkům, naopak skrytý nepřítel je vlastně přítelem, ale kdo to v davu pozná?